

Tolesnių naudotojų informacijos poreikiai pagal REACH: 2017–2018 m. rinkos tyrimų santrauka

Santrauka

2019 m. birželis

Atsakomybės ribojimas

Šis leidinys skelbiamas tik informavimo tikslais ir nebūtinai atspindi oficialią Europos cheminių medžiagų agentūros nuomonę. Europos cheminių medžiagų agentūra neatsako už šiame dokumente pateiktos informacijos naudojimą.

Versija	Atnaujinimas	Atliktas pakeitimas
1.0	2019 7 8	Pirmasis leidimas

Tolesnių naudotojų informacijos poreikiai pagal REACH. Santrauka

Nuoroda: ECHA-2019-R-14-EN

ISBN: 978-92-9481-300-8

Katalogo Nr. ED-04-19-508-LT-N

DOI: 10.2823/265075

Išleidimo data 2019 m. birželis

Kalba: LT

© Europos cheminių medžiagų agentūra, 2019
Viršelis © Europos cheminių medžiagų agentūra

Jei turite klausimų ar pastabų dėl šio dokumento, siųskite juos (pateikę dokumento nuorodą ir paskelbimo datą) naudodami informacijos užklausos formą. Informacijos užklausos formą galite rasti ECHA kontaktų puslapyje adresu <http://echa.europa.eu/contact>

Europos cheminių medžiagų agentūra

Pašto adresas: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finland
Adresas lankytojams: Annankatu 18, Helsinki, Suomija

1. Santrauka

Bendra informacija

2017 ir 2018 m. Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA) drauge su partneriais atliko šešis tyrimus, kad suprastų, kiek įmonės turi žinių apie išplėstinius saugos duomenų lapus, kaip juos naudoja ir ko tikisi iš tokių saugos duomenų lapų. Išplėstinį saugos duomenų lapą sudaro pagrindinė 16 skirsnų dalis ir prie jos pridedamas poveikio scenarijų priedas.

REACH reglamente nustatytas reikalavimas išplėsti saugos duomenų lapą pridedant poveikio scenarijų toms pavojingoms medžiagoms, kurių per metus įregistruojama 10 tonų arba daugiau¹. Išplėstinis saugos duomenų lapas – tai priemonė perduoti svarbią informaciją iš registruotojo cheminės saugos vertinimo. Poveikio scenarijuose pateikta informacija turėtų padėti cheminių medžiagų naudotojams imtis būtinų priemonių siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką.

Šioje ataskaitoje aptariami tyrimai suteikia informacijos apie naują poveikio scenarijaus priedą ir pagrindinę saugos duomenų lapo dalį, kuri jau ne vieną dešimtmetį yra privaloma pavojingoms medžiagoms ir mišiniams.

Tyrimai atlikti vykdant Informacijos apie poveikio scenarijus mainų tinklo (angl. ENES)² programą. Juose buvo tiriami įvairūs tiekimo grandinės etapai, kuriuose dalyvauja tiek cheminių medžiagų gamintojai, tiek mišinių ruošėjai, taip pat cheminių medžiagų platintojai ir naudotojai Suomijoje ir penkiuose Italijos pramonės sektoriuose, kuriuose naudojamos cheminės medžiagos. Be to, surinktos darbo inspektorių nuomonės apie išplėstinius saugos duomenų lapus ir tai, kaip jų turinys gali būti panaudojamas atliekant rizikos vertinimą darbo vietoje.

Tyrimai

Suomijoje surengti du pokalbių su įmonėmis etapai: 2017 m. pavasarį pirmasis, o 2018 m. pradžioje – antrasis. Pokalbiuose dalyvavo trisdešimt septynios bendrovės, kurių dauguma buvo didelės ir vidutinio dydžio. Rengiant pokalbius buvo siekiama išsiaiškinti, kaip informacija apie pavojingas medžiagas ir mišinius dabar perduodama tiekimo grandinėje ir kaip ji atitinka Suomijos metalo apdirbimo ir inžinerijos pramonėje veikiančių įmonių poreikius.

Per pirmąjį pokalbį etapą 2017 m. buvo aptartos ne tik minėtos temos, bet ir surinkta informacija apie tai, kiek įmonės turi žinių apie ECHA pagalbinę medžiagą (tolesniems naudotojams skirtas rekomendacijas ir priemones).

2017 m. pabaigoje atlikdama apklausą ECHA taip pat bendradarbiavo su penkiomis Suomijos pramonės asociacijomis. Apklausa papildė pokalbius ir jos metu iš 45 įmonių gauti atsiliepimai apie informacijos srautą, apie tai, kaip būtų galima pagerinti komunikaciją tiekimo grandinėje, be to, aptarti klausimai, susiję su parengtomis rekomendacijomis ir priemonėmis, kuriomis siekiama padėti įmonėms vykdyti savo pareigas pagal REACH ir CLP reglamentus. Atsakymus pateikė įvairiais tiekimo grandinės lygmenimis veikiančios įmonės (įskaitant mažąsias, vidutines ir dideles), kurios gamina chemines medžiagas, ruošia mišinius, platina chemines medžiagas arba jas naudoja metalo apdirbimo ir inžinerijos pramonėje.

Italijos įmonių apklausą taip pat vykdė Italijos nacionalinis draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe institutas (INAIL). Vykdam šią apklausą buvo nagrinėjamas išplėstinių saugos duomenų lapų srautas ir kokybė ir tai, kaip įmonės naudoja saugos duomenų lapuose pateiktą informaciją atlikdamos rizikos vertinimą savo darbo vietoje. Apklausa buvo vykdoma kartu su Italijos chemijos pramonės federacija ir penkiomis asociacijomis, kurioms priklauso medienos

¹ Įskaitant patvarias, bioakumuliacines ir toksiškas, labai patvarias ir didelės bioakumuliacijos medžiagas ir į kandidatinių sąrašą įtrauktas medžiagas.

² <https://echa.europa.eu/about-us/exchange-network-on-exposure-scenarios>

apdirbimo, tekstilės, popieriaus ir kartono gamybos, odos rauginimo, taip pat plastiko ir gumos sektoriai. 2018 m. pradžioje į apklausą atsakė iš viso 683 šiuose penkiuose sektoriuose veikiančios įmonės (daugiausia mažosios ir vidutinės įmonės).

Darbo inspektorių tyrimų tikslas buvo suprasti, kokia išplėstiniame saugos duomenų lape pateikta informacija, už darbuotojų saugą ir sveikatą atsakingų institucijų manymu, yra naudinga cheminių medžiagų naudotojams. 10 darbo inspekcijų atstovai apklausti 2017 m. pabaigoje, o 20 ES valstybių narių į apklausos klausimus atsakė 2018 m. pavasarį. Su jais susisiekti per Vyresniųjų darbo inspektorių komiteto (SLIC) „Chemex“ darbo grupę.

Pagrindinių išvadų ir rekomendacijų santrauka

Tyrimuose nustatyti ketveriopi uždaviniai.

1. Galutiniai naudotojai nelabai gerai žino savo pareigas, susijusias su išplėstiniais saugos duomenų lapais.
2. Informacijos srautas tiekimo grandinėje dar nėra toks sklandus kaip planuota, o informacijos apie naudojimo būdus perdavimas aukščiau esantiems grandinės subjektams yra ribotas.
3. Išplėstiniuose saugos duomenų lapuose pateikiama informacija neatitinka gavėjų poreikių.
4. Trūksta IT sprendimų, kurie palengvintų poveikio scenarijaus informacijos perdavimą tarp įmonių.

Iš tyrimų aiškiai matyti, kad **įmonių žinios apie išplėstinius saugos duomenų lapus**, atitinkamas teisės aktuose nustatytas pareigas ir joms prieinamą pagalbą yra **ribotos**.

Cheminių medžiagų tiekėjai (ypač didelės įmonės) yra gana gerai informuoti apie reikalavimus ir geba jų laikytis. Tačiau beveik pusė Suomijos ir Italijos įmonių-galutinių naudotojų negavo arba nepastebėjo gavusios išplėstinius saugos duomenų lapus. Tačiau galutiniai cheminių medžiagų naudotojai daugiausia naudoja mišinius, o poveikio scenarijaus informacijos įtraukimas į mišinio saugos duomenų lapą dar nėra įprasta praktika.

Tikimasi, kad atliekant REACH reglamento peržiūros 3 veiksmą bus išaiškinta, kaip mišinio saugos duomenų lape pateikti poveikio scenarijaus informaciją. Be to, dauguma galutinių cheminių medžiagų naudotojų nurodė, kad jie nėra gerai informuoti apie pareigas, susijusias su poveikio scenarijais. Tai aiškiai rodo, kad reikia nuolat vykdyti informuotumą apie išplėstinius saugos duomenų lapus didinimo veiklą tarp žemiau esančių tiekimo grandinės subjektų.

ECHA jau paskelbė nemažai pagalbines medžiagas apie išplėstinius saugos duomenų lapus, įskaitant paprastas instrukcijas ir pavyzdžius, kuriais siekiama padėti įmonėms. Dauguma šių leidinių yra prieinami 23 ES kalbomis, todėl su jais lengva susipažinti ir jais naudotis visiems suinteresuotiesiems subjektams, siekiantiems didinti informuotumą šia tema. Šią medžiagą galima rasti ECHA svetainės tolesnio naudotojo skiltyse³. Praktinius pavyzdžius apie poveikio scenarijus galima rasti svetainės pagalbos skiltyje⁴.

Suomijos, Italijos ir darbo inspektorių tyrimai atskleidė trūkumus, susijusius su **išplėstinių saugos duomenų lapų srautu** tiekimo grandinėje. Pastebėta, kad įmonių gautų poveikio scenarijų apimtis paprastai yra tinkama (mažiau nei 30 puslapių), bet dėl praktinių platinimo sunkumų (pvz., susijusių su IT sistemomis arba vertimu) jie ne visada perduodami žemiau

³<https://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users>

⁴<https://echa.europa.eu/support/practical-examples-of-exposure-scenarios>

esantiems tiekimo grandinės subjektams. Tačiau visi tiekimo grandinės subjektai turi žinoti, kad pagal REACH reglamentą privaloma perduoti poveikio scenarijaus informaciją ir visais lygmenimis tiekimo grandinėje veikiančios įmonės turi teisę šią informaciją gauti.

Iš šioje ataskaitoje aptariamų tyrimų aiškiai matyti, kad tiekėjai informaciją apie naudojimo būdus **dar nepakankamai komunikuoja aukščiau tiekimo grandinėje esantiems subjektams** ir kad perduodama informacija daugiausia sutelkiama į klasifikacijos klausimus ir asmeninės apsaugos priemonės. Informacija apie naudojimo būdus ir naudojimo sąlygas tiekimo grandinėje aukščiau perduodama ir su tiekėjais apie išplėstinių saugos duomenų lapų kokybę klausimus bendraujama tik prireikus ir tai dažniausiai daro didesnės įmonės. Iš Suomijoje ir Italijoje atliktų tyrimų išvadų matyti, kad struktūrizuota komunikacija palengvintų suprantamos informacijos apie naudojimo būdus ir naudojimo sąlygas perdavimą aukščiau esantiems tiekimo grandinės subjektams. Pramonės sektoriaus lygmeniu toks sprendimas galėtų būti pagal ENES programą parengti naudojimo žemėlapiai.

Tyrimuose įvardyti įvairūs **išplėstinių saugos duomenų lapų kokybės trūkumai**. Įmonės ir darbo inspektoriai sutinka, kad poveikio scenarijai sukuria pridėtinę vertę tik jeigu yra gerai parengti. Pastebėti trūkumai – nepateikta, neaiški arba nepakankamai tiksli ir dėl to nenaudinga informacija. Suderintos dokumento struktūros neturėjimas, nenuosekli informacija ir dviprasmiška terminija – dažniausiai minėtos problemos. Be to, apklausa parodė, kad dažnai nėra poveikio scenarijaus versijos nacionaline kalba arba išplėstiniai saugos duomenų lapai ne iki galo arba prastai į ją išversti. Šios kokybės problemos menkina išplėstinių saugos duomenų lapų vertę ir naudą, todėl jas reikėtų spręsti prioritetine tvarka.

Svarbu nepamiršti, kad išplėstinius saugos duomenų lapus, tikėtina, naudos įvairios įmonės, pradedant profesionaliais meistrais, baigiant didelėmis įmonėmis, kurios turi specialius už cheminę saugą ir teisinių reikalavimų laikymąsi atsakingus departamentus. Saugos duomenų lapus su informacija apie poveikį platinant PDF formatu arba popierine versija sudėtinga patenkinti įvairių gavėjų grupių informacijos poreikius ir kartu užtikrinti, kad dokumentai būtų patogūs naudoti ir lengvai suprantami daugiakalbėje Europos aplinkoje. Todėl dauguma įmonių išreiškė pageidavimą, kad būtų sukurti **šiuolaikiniai IT sprendimai**, kurie palengvintų jų darbą. Jos pageidauja IT sprendimų, kurie leistų filtruoti įmonei svarbią informaciją. Be to, palankiai vertinami sprendimai, kurie leistų gautuose išplėstiniuose duomenų lapuose esančią informaciją į gavėjų IT sistemas perduoti elektroniniu būdu. Atsiradus tokioms priemonėms padidėtų saugos duomenų lapo informacijos valdymo efektyvumas ir sumažėtų klaidų, kurias lemia ilgai trunkantis rankinis duomenų tvarkymas.

Šeši rinkos tyrimai suteikė vertingų įžvalgų į išplėstinių saugos duomenų lapų srautą tiekimo grandinėje ir poveikio scenarijų įtaką galutiniams naudotojams 2017 ir 2018 m. Todėl jų išvados palengvins ENES veiklos, susijusios su geresne komunikacija tiekimo grandinėje, planavimą, ir bus naudingos vykdant REACH reglamento peržiūros 3 veiksmą, susijusį su⁵ *išplėstinių saugos duomenų lapų praktiškumu ir kokybės gerinimu*. Dalis surinktos informacijos taip pat svarbi plėtojimo darbui pagal REACH reglamento peržiūros 12.1 veiksmą *dėl REACH reglamento ir darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančių teisės aktų sąsajos* ir REACH reglamento peržiūros 14 veiksmą *dėl pagalbos mažosioms ir vidutinėms įmonėms*.

Visą ataskaitą galima rasti ECHA svetainės REACH reglamento peržiūros 3 veiksmo skilties puslapyje adresu

<https://echa.europa.eu/reach-review-action-3>.

---

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0116&from=EN>

EUROPOS CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ AGENTŪRA
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINLAND
ECHA.EUROPA.EU